

До спеціалізованої
вченої ради ДФ 41.884.013
Одеського державного
університету внутрішніх справ

ВІДГУК
офіційного опонента - кандидата юридичних наук, доцента

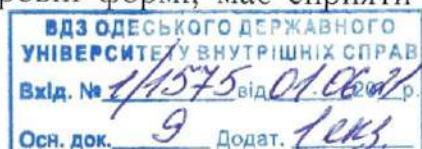
Кубаєнка Андрія Володимировича – на дисертацію
Жогова Віктора Сергійовича на тему: «Адміністративно-правові засади
забезпечення в Україні захисту об'єктів авторських і суміжних прав, що
виражені у цифровій формі», подану на здобуття ступеня доктора
філософії зі спеціальністі 081 «Право»

Грунтовне опрацювання, вивчення та критичний аналіз змісту дисертації, поданої на захист, а також наукових праць здобувача, в яких опубліковані окремі результати дослідження, дають підстави для формулювання офіційним опонентом такого висновку.

Актуальність теми дисертації.

Досвід провідних країн світу підтверджує, що важливу роль у забезпеченні розвитку держави відіграє ефективний механізм охорони прав на результати творчості в усіх їх формах. Не є виключенням й захист об'єктів авторських і суміжних прав, що виражені у цифровій формі. Важливість даної тематики обумовлена підписанням Україною Угоди про асоціацію з ЄС, якою передбачено зобов'язання України наблизити своє законодавство у сфері авторського права до законодавства ЄС та прийняттям «Концепції реформування державної системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні», метою яких є впровадження в Україні європейських стандартів життя та вихід України на провідні позиції у світі.

Адекватне закріплення у законодавстві забезпечення захисту об'єктів авторських і суміжних прав, що виражені у цифровій формі, має сприяти

вдосконаленню комплексного міжгалузевого інституту права інтелектуальної власності в цілому.

В Україні недостатньо юридичних досліджень, присвячених вищезазначеній тематиці. Не зважаючи на окремі публікації та дотичні дисертаційні дослідження, фактично, жодного повноцінного дослідження із зазначеного напряму в країні допоки не було. Як наслідок – наявність низки невирішених теоретичних та практичних проблем, як на рівні законодавчого регулювання, так і правозастосовної практики.

Відсутність наукового підґрунтя негативно впливає на якість законодавства у сфері адміністративно-правового забезпечення в Україні захисту об'єктів авторських і суміжних прав, що виражені у цифровій формі. Виклики, що сьогодні постають перед юридичною наукою вимагають розробки на рівні теорії адміністративного права концептуальних підходів, спрямованих на удосконалення законодавства України. Викладене свідчить про актуальність обраної теми дослідження та своєчасність звернення автора до її вивчення та вирішення.

Актуальність роботи підкреслюється тим, що тема дисертаційного дослідження є складовою частиною теми наукових досліджень Одеського державного університету внутрішніх справ, зареєстрованими в Українському інституті науково-технічної та економічної інформації на 2016–2020 роки («Пріоритетні напрямки розвитку та реформування правоохоронних органів в умовах розгортання демократичних процесів у державі», № 0116U006773), науково-дослідною темою кафедри кібербезпеки та інформаційного забезпечення ОДУВС «Правові та управлінські засади кіберзлочинності», науково-дослідною темою кафедри адміністративного права та адміністративного процесу ОДУВС «Забезпечення прав, свобод і інтересів людини в сучасних умовах адміністративно-правовими засобами». Також тематика дослідження відповідає положенням Переліку пріоритетних напрямів наукового забезпечення діяльності органів внутрішніх справ України на період 2015-2019 років, затвердженого наказом МВС України від 16

березня 2015 року № 275.

Виходячи з викладеного, наукове дослідження В.С. Жогова «Адміністративно-правові засади забезпечення в Україні захисту об'єктів авторських і суміжних прав, що виражені у цифровій формі» без сумніву, є актуальним і своєчасним і має істотне значення для подальшого вдосконалення нормативного та організаційного забезпечення такого захисту.

Ступінь обґрутованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, зумовлена такими чинниками:

- аналізом положень законодавства, якими врегульовано питання захисту об'єктів авторських і суміжних прав, що виражені у цифровій формі;
- застосуванням методів наукового пізнання;
- отриманням, аналізом та використанням результатів соціологічного дослідження з питань забезпечення в Україні захисту об'єктів авторських і суміжних прав, що виражені у цифровій формі;
- використання статистичних матеріалів, аналізу судової практики;
- вивченням зарубіжного досвіду забезпечення захисту об'єктів авторських і суміжних прав, що виражені у цифровій формі.

Загальний аналіз змісту роботи свідчить про самостійність і цілісність проведеного дослідження, його високий науковий рівень, теоретичне і практичне значення для вдосконалення теоретичної конструкції та правового регулювання адміністративно-правових основ забезпечення в Україні захисту об'єктів авторських і суміжних прав, що виражені у цифровій формі.

Дисертація В.С. Жогова характеризується системним підходом до предмету дослідження. Визначені в роботі задачі відповідають його загальній меті, яка полягає у дослідженні адміністративно-правових основ, визначені сутності забезпечення в Україні захисту об'єктів авторських і суміжних прав, що виражені у цифровій формі та формуванні пропозицій щодо вдосконалення правових та організаційних зasad у даній сфері.

Окреслена мета, а також поставлені для її реалізації задачі, визначили

структуру роботи, яка є цілком логічною, виваженою і такою, що охоплює найбільш важливі аспекти дослідження.

Під час дослідження було використано широкий спектр як філософських, загальнонаукових, так і спеціальних методів, що були обрані з урахуванням поставленої мети, визначених задач, об'єкта і предмета дослідження, а саме: діалектичний, функціональний, порівняльний, системний та ін.

Наведені позиції підтверджують обґрунтованість положень, висновків і рекомендацій, викладених у дисертації В.С. Жогова.

Наукова новизна отриманих результатів. Дисертант узагальнює та всебічно розглядає наукові праці провідних українських та зарубіжних науковців, успішно демонструє характерні особливості власних напрацювань, що відрізняють дисертацію від наукового доробку інших дослідників й визначає наукову новизну одержаних результатів, яка полягає в тому, що дана дисертаційна робота є одним з перших комплексним монографічним дослідженням адміністративно-правових зasad забезпечення в Україні захисту об'єктів авторських і суміжних прав, що виражені у цифровій формі.

Під час наукового пошуку дисертантом вивчено становлення та розвиток феномену захисту об'єктів авторських і суміжних прав, що виражені у цифровій формі.

Автор відмітив, що з плином часу відбувся суттєвий прогрес у виробництві, що призвело до розгалуження права інтелектуальної власності, оскільки виникає необхідність регулювати ускладнені правовідносини як у сфері промислових винаходів, так і в сфері авторського права на художні твори. Поступовий розвиток цієї сфери триває досі та буде тривати в подальшому через постійний розвиток технологій виробництва та трансляції інформації.

Заслуговує уваги положення автора щодо особливостей правового регулювання існування об'єктів авторських і суміжних прав, що виражені у цифровій формі. Дисертант справедливо відмічає необхідність включення до

складу суб'єктів правовідносин у даній сфері не тільки авторів, правовласників та інших осіб, які безпосередньо беруть участь у створенні, поширенні і використанні творів, а й суб'єктів, які забезпечують технічну сторону обміну вищезазначеними об'єктами.

Дисертантом було приділено увагу всебічному вивченю сутності об'єктів авторських і суміжних прав, що виражені у цифровій формі та встановлено, що природа вищезазначених об'єктів дещо ширша за межі авторського права, це висуває додаткові вимоги до правового регулювання їх обігу і захисту в силу того, що такі вимоги виходять також й за межі інформаційного права, через що й виникає необхідність регулювання захисту об'єктів авторських і суміжних прав, що виражені у цифровій формі адміністративно-правовими нормами.

Викликає науковий інтерес позиція дисертанта при дослідженні існуючого на сьогоднішній день стану захисту авторських і суміжних прав на національному та міжнародному рівнях, де дисертантом слушно зазначена необхідність імплементувати в українське національне право необхідні правові інструменти, які вже деякими країнами, такими, як ФРН, США, Франція були вироблені, наприклад, законодавче регулювання діяльності сервіс-провайдерів, файлообмінних сервісів та ін.

В роботі визначено, що правовідносинами в сфері забезпечення захисту об'єктів авторських і суміжних прав, що виражені у цифровій формі, слід розуміти бажані для людини, суспільства та держави відносини, які виникають в процесі забезпечення відповідними суб'єктами умов правомірного створення, розповсюдження, використання, зберігання та використання об'єктів авторських і суміжних прав, що виражені у цифровій формі. Така позиція відповідає сучасним вимогам розвитку громадянського суспільства.

Дисертантом розкрито особливості адміністративно-правового статусу суб'єктів відносин щодо захисту авторських прав на цифрові об'єкти, зокрема, виділено аспекти правового регулювання діяльності постачальників цифрових послуг зв'язку (провайдерів). Автор зазначає, що вони грають важливу роль та

формують інформаційно-технічне середовище, яке забезпечує необхідні умови для зберігання, використання та передачі творів у цифровій формі, що обумовлює необхідність чіткого визначення їх обов'язків і випадків відповідальності, зокрема адміністративної, за порушення авторських і суміжних прав.

Заслуговує на увагу запропонований дисертантом аналіз статей 51-2, 164-6, 164-7 та 164-9 КУпАП, на основі якого визначено, що адміністративно-правове регулювання у сфері захисту об'єктів авторських і суміжних прав, що виражені у цифровій формі потребує обговорення та викликає необхідність формулювання науково обґрунтованих пропозицій щодо розв'язання існуючих проблем.

В роботі приділено увагу розкриттю шляхів вдосконалення адміністративних повноважень державних органів у сфері забезпечення захисту об'єктів авторських і суміжних прав, що виражені у цифровій формі. Досліджено проблему недосконалості взаємодії державних органів, що перешкоджає створенню в Україні ефективної системи захисту прав інтелектуальної власності.

Дисерант ґрунтовно підійшов до вивчення регламентації державної політики у сфері забезпечення захисту об'єктів авторських і суміжних прав, що виражені у цифровій формі, що дало змогу виділити певні надбання, які можливо використати для вдосконалення як правових так і організаційних зasad діяльності органів державної влади у даній сфері.

Заслуговують на підтримку, сформовані автором в результаті наукового пошуку, пропозиції щодо вдосконалення адміністративно-правових основ забезпечення України захисту об'єктів авторських і суміжних прав, що виражені у цифровій формі. Важливо зауважити, що автор справедливо наголошує на необхідності формування дієвої нормативно-правової бази для переслідування виробників контрафактної продукції та належне адміністративно-правове забезпечення протидії.

Наукове та практичне значення роботи полягає в тому, що дослідження, проведене В.С. Жоговим, сприяє розв'язанню низки теоретичних і практичних питань, що мають важливе значення для науки адміністративного права та правозастосової діяльності, зокрема, в органах Національної поліції. Основні наукові положення, висновки та рекомендації сформульовані автором в науковому дослідженні викладено в п'яти наукових статтях, дві з яких опубліковано в наукових виданнях держав, що входять до ОЕСР.

Всі вищезазначені положення дисертації є актуальними, належним чином обґрунтованими та становлять відповідну наукову та практичну цінність.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації.

Враховуючи вищевикладене необхідно зазначити, що дисертація містить окрім дискусійні положення, які потребують додаткової аргументації чи роз'яснення здобувачем під час прилюдного захисту або можуть стати підґрунтям наукової дискусії, зокрема:

1. У підрозділі 1.1, при досліженні питання становлення та розвитку феномену захисту об'єктів авторських і суміжних прав, що виражені у цифровій формі, дисертант приділив занадто значну увагу на розкритті періоду часу, до існування об'єктів авторських і суміжних прав, що виражені саме у цифровій формі, що потребує надання додаткових пояснень.

2. Підрозділ 1.3 «Міжнародний досвід адміністративних процедур захисту об'єктів авторських і суміжних прав, що виражені у цифровій формі» містить наукові положення, які стосуються нормативно-правового забезпечення захисту об'єктів авторських і суміжних прав, що виражені у цифровій формі в різних країнах світу. Безумовно, в силу предмету дослідження, дисертант розосередив свій теоретико-правовий аналіз на усі сучасні розвинуті європейські держави. Однак, в силу активізації євроінтеграційних процесів, необхідно було б приділити більше уваги саме країнам ЄС, які відносно недавно стали учасниками співтовариства та мають

схожу структуру поліцейських органів (Болгарія, Румунія, Польща та країни Прибалтики), адже сьогодні відбувається гармонізація національного адміністративного законодавства, в тому числі й у сфері забезпечення захисту об'єктів авторських і суміжних прав, що виражені у цифровій формі.

3. В цілому позитивно оцінюючи зміст дисертації та її високий рівень, необхідно звернути увагу на деякі спірні положення, зокрема на ст. 106 дисертації автор стверджує, що завантаження контенту з веб-сторінки кінцевим користувачем є можливим порушенням авторського права. Потребує деталізація даної думки автора, зокрема з приводу можливості несення відповідальності кінцевих користувачів за дані дії.

4. Автором проаналізовано інструменти захисту авторських прав відеохостингу «YouTube» (с.109). Проте, є потреба у більш широкому розкритті даного питання, зокрема висвітлення правовідносин між виробником аудіовізуального контенту та відео-хостингом «YouTube».

5. У підрозділі 3.2. (стор. 164) автором зазначено, що в Україні, на відміну від деяких інших країн, потенціал методу матеріального стимулювання повідомлень про факти порушення авторських прав не використовується. Потребує пояснення позиція дисертанта щодо впровадження такого методу для вдосконалення належної правової культури громадян України.

Висловлені зауваження характеризують складність досліджені проблеми, мають дискусійний характер, а тому суттєво не впливають на загальну позитивну оцінку наукового дослідження.

Висновок щодо відповідності дисертації встановленим вимогам.

Таким чином, можливо зробити висновок, що дослідження Жогова Віктора Сергійовича на тему «Адміністративно-правові засади забезпечення в Україні захисту об'єктів авторських і суміжних прав, що виражені у цифровій формі» виконано на належному науково-теоретичному рівні, є завершеним монографічним дослідженням, має наукову цінність та сприятиме подальшому розвитку та удосконаленню адміністративно-

правового забезпечення в Україні захисту об'єктів авторських і суміжних прав, що виражені у цифровій формі. Дисертація відповідає вимогам Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, який затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 року № 167, Вимогам до оформлення дисертацій, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40, а його автор заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 - Право.

Офіційний опонент:

доцент кафедри організації судових,
 правоохоронних органів та адвокатури
 Національного університету
 «Одеська юридична академія»
 кандидат юридичних наук, доцент

Андрій КУБАНЕНКО

Підпись засвідчую

Вчений секретар

Національного університету

«Одеська юридична академія»

доктор юридичних наук, професор

Валентина ДУДЧЕНКО

